

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četr leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računari naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnštvo se nahajata v Ptuju, gledališka postojpa številka 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Stev. 18

V Ptuju v nedeljo dne 30. aprila 1911.

XII. letnik.

Volilci! Kmetje in somišljeniki!

Spoznamo s kmetskimi in obrtniškimi zaupniki vseh krajev postavili smo sledeče ljudske kandidate:

1. Za volilni okraj št. 24, kateri obsega sodnijske okraje Maribor (severni del, to je na levem bregu Drave), sv. Lenart, zgornja Radgona in Ljutomer:

Franc Girstmayr veleposestnik, Leitersberg.

2. Za volilni okraj št. 25, kateri obsega sodnijske okraje Maribor (južni del, to je na desnem bregu Drave), Slovenska Bistrica in Konjice:

Ludovik Kresnik posestnik v Črešnjevcah.

3. Za volilni okraj št. 26, ki obsega sodnijska okraja Ptuj in Ormož:

Josef Ornig okrajni načelnik v Ptuju.

Somišljeniki! Možje, katere vam kot kandidate priporočamo, stojè kot čisti značaji, vrli gospodarji in poštenjaki pred vami. Odvisni niso od nobene stranke in vlade. Njih program je: skupno gospodarsko delo vsega ljudstva! Dovolj dolgo je, da se nas je mesto z gospodarskim delom le s političnimi frazami nadlegovalo. Zato pa ne moremo več Pišeke in Roškarje in ednake od klerikalcev odvisne močice voliti. Mi hočemo svoje zastopnike imeti, kateri bodo naše in le naše interese zastopali. Girstmayr, Kresnik in Ornig so možje, ki so celo svoje življenje za kmetsko stvar žrtvovali. Niso ne dohtarji ne kaplani ne profesorji; ampak možje so, ki vejo, kaj pomeni delo na domači grudi! Zato jih hočemo izvoliti v državni zbor!

Prepričani smo, da bodo pametni in trezno misleči volilci vseh omenjenih okrajev naše kandidate z veseljem pozdravljali. Kajti imena teh kandidatov so nam dokaz, da nam ne gre za politično gonjo, marveč edino za zboljšanje gospodarske bodočnosti v naši deželi!

Somišljeniki! Vsi na delo za naše kmetske kandidate! Zmaga mora biti naša!

Kmet za kmeta!

Na delo do zmage!

Volilci v mariborskem okraju, pozor!

Naša stranka priredi v

nedeljo, dne 30. aprila

volilna shoda

in sicer:

Ob 2. uri popoldne v gostilni Assinger v Kanci (Gams).

Ob 5. uri popoldne v gostilni Wiesthaler v Tresternici (Tresternitz).

Na teh shodih se predstavi naš kandidat g. veleposestnik Franc Girstmayr. Poleg tega govori tudi urednik Karl Linhart.

Volilci! Pridite vsi!

Volilci! Kmetje!

Mi priredimo sledeče

volilne shode:

V nedeljo, dne 7. maja

Zutraj ob 8. uri v gostilni g. Lubej v Tinjah (slov. bistriški okraj).

Dopoldne ob 11. uri v gostilni g. Koren v sv. Martinu.

Popoldne ob 3. uri v gostilni g. Hermann v Zgornji Pulskavi.

Zvečer ob 8. uri v gostilni v Pragerhofu.

Na teh shodih govorita naš kandidat g. Ludvik Kresnik in urednik K. Linhart.

Volilci! Pridite vsi!

Dopisi.

Sv. Trojica Slov. gor. Pri nas se hoče nesrečno leto 1908 ponoviti. Niso še nasledki enega požara izbrisani, pa že zopet gori. V sredo dne 18. t. ponoči ob pol 12. uri je začelo štalsko poslopje Konrada Goloba goreti. Ravno eden mesec od prvega požara pri Ferdinandu Golobu. Soseda Pučko je bila zelo v nevarnosti, ali hvala Bogu se je dalo to poslopje rešiti. In kaj bo sedaj? Bode še dalje gorelo? Ljudje so prestrašeni in razburjeni. Ne upajo se spati. Vsak se boji, da si zdaj ali zdaj ta zlodjev hudobnež katero poslopje izbere in v dim in pepel spusti. Nekaj je tudi vredno omeniti. Naši požarniki delajo pri vsakem ognju marljivo in kar je posebno lepo, mnogo ljudi jim gre na pomoč. Brez vse prošnje ženejo cele noči brizgalnice; saj ja nihče ne ve: danes ali jutri potrebujem jaz pomoči! Videl sem pa vendar enega, držal se je, kakor da bi njega taka nesreča ne mogla doleteti. Ta človek je zakrivil, da so se sosedi tako pozno zbudili. Njegova hčer je že ogenj videla, ko je še samo zadaj gorelo, in ne en krič ne duha je bilo od tega hrama za slišati. Ta človek bi lahko voze in druge reči rešil, pa še sosede ni zbudil. Njegov hram ni bil v nevarnosti. In ko je požarna bramba iz njegove mlake hotela vode vzeti, je kričal in vpil. Mislil si je vendar, da mu bodo požarniki na liter vodo dol kupili, ker ja sedaj tudi nima dalje kakor 50 korakov do vode. Prošen je bil, naj pomaga vode vleči, ali na to odgovori, da njega nihče ne more siliti, da bi moral pomagati. In ta človek je, čujte in slišite: hud klerikalec, tisti Anton Ješofnik, po domače Rogožar. Sedaj bodo pa te sorte ljudi vpili: Kdor proti Roškarju voli, je brezvernež! Ja, nam se že dolgo tako zdi, da je cela vera pri takih ljudeh samo politika. Ker drugače taki človek, kateri ima vero, tudi ima ljubezen do svojega bližnjega. In enkrat pridemo vsi v dolini Jozaphat skup, tudi ta Anton Ješofnik...

Sv. Barbara v Halozah! Mislite si, da bode z najostrejšo krtačo treba šegati našega župnika Vogrina. Na Velikonočni pondeljek ni mogel udrihati drugače po tebi, dragi „Stajerc“, kakor da je raz prižnice razlagal, da se je učencema v Emavs pridružil vstali Mesija, in ko so prišli v trg, ni hotel v hišo zraven nju, ker je vedel naprej, da ni pravi gospodar ali gospodinja v hiši; potem je omenil, da ravno tako gre duhovnik in cerkovnik poleg Marije kakor ta dva učenca. V tem je on mislil na g. kaplana Verka, in organista Pišlerja, katere sta morala izvršiti krščansko dolžnost pri bolanem hlapcu, popreje c. ključarju sv. Ane v Dolanah, najbolj klerikalne hiše ženskega spola. Pri tem je tudi se izrazil na kanceliju, da v tisto hišo ne pride Odrašenik, kjer je „Stajerc“ ali drugi list v miznici, ali v njem kaj zavitega. Častitamo zdaj „Stajercu“, da je že tedaj Mesija ob svojem vstajenju na njega mislil, in šel v hišo s tema dvema učencema, in še le zdaj ob času novih farizejev začel izhajati, da priprosto ljudstvo poučuje v verskih rečeh, bolje kakor marsikateri njegov namestnik na zemlji. Ali to pa ni naznanil Vogrin, kako je pisal cerkovnik in

organist Pišler dobesedno posestniku Vidu Kokolj; to se glasi: „Čenjeni g. Vid Kokolj, ker Vi ob času zbirce ne odarujete mežnarja, in ker pravi, da ga ne rabite, Vam pošljem za današnji dan pot, ki sem ga bil prisiljen napraviti radi spovedi Vašega hlapca, računa za K 3— reči z besedami tri krone a. v. kar se naj blagovoli v 3 dneh poravnati, sicer Vas izročim advokatu. S poštovanjem Ivan Pišler m/p. Sv. Barbara v Haložah dne 8./IV. 1911.“ Mi smo pri tem sami radovedni, koliko sta v tistem apostolskem času ta dva učenca s Emavaša si pot računala, in sicer v temi, ko Pišler toliko računa kateri ni nikakov učenec bil Kristosov pri belem dnevu. Prašamo uredništvo o tej zadevi pojasnila. . . V vsaki številki „Stajerca“ se bode razkrivalo delovanje naših denarja željnih pastirjev in politikarjev natanko, ako ne bode miru od njih. Vogrin se zdaj poboljšal je Kaplanu tak naročil je: Naj večkrat bo pri Ani meša, S tem se krčmarjem štrana zmeša . . .

Vičanci pri Veliki nedelji. Velikonedeljska kmetijska podružnica priredi velik kmeto-gospodarski shod dne 21. maja t. l. ob 2. uri popoldan na vzornem posestvu gosp. Škerleca v Vičancih, ter vabi spodnještajerske zemljiške posestnike, da se tega shoda udeležijo. Govorilo bode več strokovnjakov i. s.: o načinu kako in s katerimi sredstvi je mogoče kmetovalcu svoje pridelke pomnožiti; o raznih gospodarskih novostih, ki se danes kmetu ponujajo; o sadreji, oziroma napravi sadnih drevesnic; o poljski setvi s strojem; o napravi novih brežnih travnikov in napravi malih novih travnikov na prej

neproduktivni zemlji. Na razgovor pride umetno gnojenje in se bode razkazalo razna gospodarska orodja ter se podučevalo o deteljni setvi po najnovejšem načinu in kako je treba zemljo izkoristiti do zadnjega ara. Vičanski Škerlec bode temeljito vse natanko razkazal, ter razložil, zakaj mora biti ravno tako in ne drugače urejeno ter se lahko vsak zborovalec z lastnimi očmi o tozadevnih uspehih in o marsikaterem poskusu prepriča. Seveda se sme tega shoda udeležiti tudi vsak gospod iz vsakega stanu in brez razlike na narodnost.

Podružnični načelnik: **Senior**, stotnik v p.

Iz Jesenic. Volilni imeniki za občinske volitve so bili razgrnjeni na vpogled skozi tri tedne v občinski pisarni na Jesenicah. Vsak naš soumiselnik je v tem času svojo dolžnost storil. Kliko pouličnih prepečev, pijancev in svinjarjev ki igrajo po Jesenicah svojo vlogo, rimskomiselnih Škubcev in Zabukovcev moramo poraziti, da se zopet enkrat dvignijo Jesenice na nivo poštenega dela in resnega naprednega in občinskega gospodarstva, ki ga je že pretekla leta izvrševala naša stranka na Jesenicah Kdor je za ta načela, naj gre z nami v boj, kdor pa drugače misli, naj gre za svojo pot! — Jeseniški načelnik požarne brambe g. Lovro Balok hoče na vsak način postati jeseniški rimski katoliški župan. V sedanjemu času volilnega boja je dal sledeča vabila na Jesenicah in na Savi na desko požarne brambe nabiti: »Vabilo! Vsi delojoči udje, od prostovoljne požarne brambe Jeseniške se vljudno vabite dne 15. t. m. ob 1/2 4 uri popoldne popolnoma v paradni obleki v gasilni hram da se potem udeležimo procesije vstajenja našega gospoda zveličarja Jezusa Kristusa. Amen! (Pečat) Jesenice, dne 12./IV 1911. načelstvo. Komentarja menda k temu ne potrebujemo! — Politični glasovi. Od tu in tam se čuje, da bi stari klerikalci za prihodnje občinske volitve, radi sklenili z nami nekak kompromis. Kaj pa poročemo mi k temu? Gospodje klerikalci! Ali se spominjate, da sta imeli obe stranki

na Jesenicah svoj čas kompromis? Kdo ga je prelomil v jeseni leta 1907? Ali niste ravno vi nastopili kljub kompromisu proti nam? Ali niste že za te občinske volitve, ki se imajo vršiti, iskali zveze pri vseh nam nasprotnih strankah? Ali se ni vaš dični oča Škubec, ki je duša vaše politike, muzal sedaj pri tej sedaj pri oni stranki, ki je nam v dno duše sovražna? Kdo je prijel shode ajmohtarjev na Jesenicah, Hrušiči, Planini in s tem žalil najsvetjša čustva našega ljudstva? Ali se spominjate na ostudne napade z Jesenic v »Slovencu« poslani od fajmoštra Škubica na našo stranko v klerikalnih časopisih? Moremo li mi iti roko v roki s tako stranko? Ali je čudno, ako smo izgubili vso vero na Jesenicah? In njene kompromise, dokler ima take voditelje? Ne rečemo, da ni nekaj mož v klerikalni stranki, s katerimi bi se dalo vsaj govoriti, in ti možje sami v srcu obsojajo klerikalno ajmohtarstvo pošetje. Ti možje pa naj se otresejo svojih gnjusnih voditeljev in naj gredo z nami na programu »Jeseniške in Savske gospodarske stranke« pa mirna Bosna. Ali praznujete z nami veselo napredno alelujo vstajenja napredka, ali pa ležite pod mrzlim kamnom ajmohtarске more! Kompromisov pa ne moremo poznati več!!! — Morala udov katoliškega delavskega izobraževalnega društva. Obrčuk Josip Vodišek je predaval na veliki teden svojim čukom v neki tukajšni skrivni gostilni o »Operaciji ženskih spolnih bolezni«. Neki sočuk se je moral na gostilniško mizo spraviti in tam je učeni Vodišek svojim sobratom Čoporu, Torkerjem itd. pokazal svojo kunšt. Instrumente se je sposodil baje od neke bivše device in je menda tako razumno operacijo izvršil, da ga prav toplo jeseniškim damam v slučaju kake obolenosti v spodnjih delih pripravimo! Vodišek je bil poprej mežnar in se je izuril v tej stroki pri različnih farovških kuharicah! — Menda ga bode tudi g. fajmošter Škubic v prihodnem »Slovencu« prav toplo pripravil! — Potem pravi kaplan Kogej, ni čuda da se v katol. delavskem domu, najfinjša izobrazba in pa zabava najde! Ja mi tudi temu vsestransko potrdimo! — Ia sicer v tolažbo gg. Škubica in Kogejal

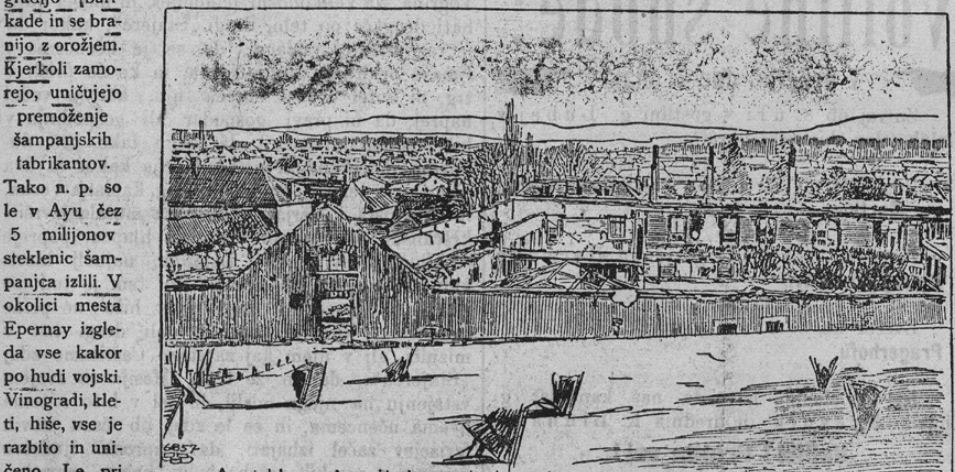
Zagoreci pri Sv. Lovrencu slov. gor. Tukajšni posestniki smo sklenili, da si s časoma osušimo naše muževne travnike, jih zboljšamo in prenovimo. Na večkratno prošnjo je prišel znani strokovnjak g. Škerlec Vičanski od Velike nedelje, ter razpravil različna tozadevna vprašanja, (na dan 9. t. m.) Navajal je vzgled umnega kmetovanja iz posameznih panog kmetijstva ter dejal, da edino le s pomočjo dobrega travnika nam je mogoče priti do boljše bodočnosti pri kmetovanju. Vse drugo, je dejal, je le postranski dobiček. Nadalje nas je podučil, kako naj postopamo pri osuševanju naših malovrednih travnikov, ki s ustanovimo vodno zadruogo, to pa radi tega, ker le na tak način nam je mogoče dobiti podporo iz 54 milijonskega fonda pri poljedelskem ministertvo. Omenil je, da je ta denar določen za pomnožitev krmil, za izboljšanje živinoreje. Torej je taka zadruška velikega pomena. Po drugi strani pa dobimo 40% deželne in državne podpore Torej na noge, je dejal g. Škerlec, dokler se nam denar ponuja! — Najprej treba obilno lepe krme, potem še misliti na boljše pasmo živine in ko imamo isto, je treba gledati, da dobimo od živine popolen dobiček, ker samo gnoj od živine in prireja telet ne zadostuje, ampak je gledati na dobiček od mleka. Ker smo pa preveč oddaljeni od mesta in nimamo mlekarne, da bi spravili mleko v denar, si moramo nabaviti posnemalnike in prodajati sirovo maslo (puter). Pri tem nam je g. Škerlec na podlagi lastnih izkušenj pri posnemalniku, katerega je kupil pri delniški družbi »Alfa Separator« (na Dunaju XII. Wienerbergstrasse 31) izračunal in s številkami dokazal, kako lepi dobiček imamo na tak način pri naši živini. Sklenili smo, da se ravnamo po njegovih nasvetih in g. Škerlec nam je naredil takoj prošnjo za podporo pri osuševanju naših malo vrednih travnikov, katero smo vsi posestniki omenjenih travnikov podpisali, ki smo bili navzoči, ter jo pošljemo na vis. deželni odbor. Omeni se še, da je predavatelj g. Škerlec govoril nad poldrugo uro tako navdušeno za kmetске koristi, da smo se mu čudili in se možu pozna, da se res veliko trudi, misli, računi in zelo veliko tuhta v svoji stroki, ter je priporočena vredno, da ga tozadevno posnemamo. Za njegov trud se mu najprijaznejše zahvalujemo in želimo da nas v kratkem zopet obišče. Ivan Holc.

Viničarska revolucija.

Nekaj časa sem se pojavlja v vinorodnih krajih na Francoskem nezadovoljnost med tamošnjimi »viničarji«, na Francoskem imenujejo namreč »viničarje« kmete-vinogradnike same. Med temi kmeti se je pričela iz raznih gospodarskih vzrokov velika revščina. Vlada vzrok te revščine ni prav razumela; vstvarila je postave, ki so pa nezadovoljnost še hujše razširili. Sovražstvo kmetov se obrača zlasti proti velikim fabrikam šampanjca. Prišlo je najprej do velikih izgredov in naposled celo do krvavih bojev s priklicanim vojaštvom. Vojaštvo je zdaj sicer nasilstva omejilo. Ali revolucijski duh tli še vedno in vsak dan zopet zamore se pričakovati prelivanja krvi. Danes prinašamo nekaj slik iz teh krvavih kmetijskih uporov. Na prvi sliki vidimo zgorej v levem kotu nekega 80 letnega kmetjskega veterana, ki nosi zastavo upornikov. Na desni strani (zgoraj) vidimo uporne kmete, ki marširajo proti mestu Epernay. Spodaj vidimo uporne »viničarje« z orožjem in zastavami v bližini mesta Ay. Uporniki nastopajo seveda jako nasilno. Druga slika nam kaže razvaline fabrike za izdelovanje šampanjca, ki so jo uporniki v svoji besnosti zažgali. Ostalo je le še zidovje fabrike. V raznih krajih prišlo je že do krvavih spopadov med upornimi kmeti in vojaštvom. Uporniki gradijo barikaade in se branijo z orožjem. Kjerkoli zamorejo, uničujejo premoženje šampanjskih fabrikantov.

Der Aufstand der Champagne-Winzer.

Ansicht von Ay mit einer niedergebrannten Champagner-Fabrik.

vidimo na naši sliki, napravili so uporniki čez 6 milijonov frankov škode. Fabrika pride zdaj v likvidacijo. Ali tudi drugi gospodarski polomi bodo posledice uporov.

Dr. Anton Korošec, kje ste?

V svojem „Slov. gospodarju“ ste pisali pred par tedni, da je vse zlagano, kar je „Stajerc“ glade slovenskih posojilnic pisal. Priporočali ste, da naj urednik K. Linhart te trditve ustmeno na javnem shodu ponavlja. Obenem ste obljubili, da bodejo potem vse prizadete slovenske posojilnice proti uredniku Linhartu tožbo vložile. Mi smo ta Vaš poziv sprejeli in hočemo vse v „Stajercu“ gledè brezvestnega poloma slovenskih posojilnic napisane članke javno in ustmeno povedati in ponavljati. Pripravljeni smo torej, da pred sodnijo vse ponavljamo in dokazemo . . .

Tedni so minuli, „Slov. Gospodar“ pa — molči. Vprašamo Vas torej javno, g. dr. Anton Korošec, zakaj ste dano besedo snedli?

Pojasnilo stvar v javnosti in pred sodnijo! Ako bi pa tega ne hoteli storiti, potem s tem